

2016-05-20

Sektionen för planering, säkerhet och miljö
Eva Hägglund

Stadsrådsberedningen
10333 STOCKHOLM

Kopia till:
Miljö- och energidepartementet
Näringsdepartementet

Hemställen angående områden av riksintressen

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) anser att Miljö- och energidepartementet skyndsamt ska remittera utredningen om riksintressen ”Planering och beslut för hållbar utveckling”. Det är oerhört viktigt att områden av riksintressen kan hanteras utifrån det problem som uppstår i dagens planering, inte minst vid utbyggnad av bostäder. En övergripande förändring behöver göras av systemet. Detta för att få till en bra tillämpning av de unika statliga områden som finns i kommunerna och skapa legitimitet hos alla. Det är också viktigt att minska omfattningen av områdena både till antal och yta, utifrån att 55 % av Sveriges mark- och vattenyta idag täcks av riksintressen.

SKL anser att

- Områden av riksintressen, nationella intressen, ska bli betydligt färre än dagens områden både till omfattning och antal.
- Områden av riksintressen, nationella intressen, ska vara **av** unika betydelser i sitt slag för att få och behålla sin legitimitet.
- Områden av riksintressen, nationella intressen, ska när det finns flera riksintressen inom samma område sammanvägas av staten, speciellt vid konkurrerande konflikter mellan de statliga intressena.
- Områden av riksintressen, nationella intressen, ska tillämpas i ett plansystem genom avvägning med andra allmänna intressen. Tillämpningen behöver utvecklas och samordnas betydligt mellan Miljöbalken och Plan- och bygglagen.

SKL anser att förslagen från riksintresseutredningen ska beaktas enligt följande

- Områden av riksintressen, nationella intressen, ska pekas ut enligt tydliga kriterier i lagstiftning och förankras på en nationell politisk nivå t.ex. beslut av regeringen.
- En översyn av områdena ska göras kontinuerligt i ett tidsintervall, t.ex. genom införande av en aktualitetsprövning varannan mandatperiod av områden för riksintressen, hos statliga myndigheter. En ytterligare förstärkning är att utpekade områden gäller endast en viss tid och därefter måste pekas ut igen för att vara gällande.
- Förslag från riksintresseutredningen om ”väsentligt allmänna intressen” på nationell, regional och lokal nivå ska på inga villkor genomföras. Denna del av

utredningens förslag är i helt fel riktning. Förslaget kommer att medföra att många flera intresseområden bildas med stor risk att det blir komplicerat och ineffektivt i beslut- och tillämpningsprocesser.

Sveriges Kommuner och Landsting hemställer härmed till regeringen att skyndsamt remittera riksintresseutredningens förslag.

Sveriges Kommuner och Landsting

Lena Micko
Ordförande

Bifogas:

Yttrande till Boverket, vårt ärendenr: 16/01670 och

Yttrande till Havs- och vattenmyndigheten, vårt ärendenr: 16/01804.

Kopia till:

Miljö- och energidepartementet

Näringsdepartementet

2016-05-20

Ert dnr:
3190/2014

Avdelningen för tillväxt och
samhällsbyggnad
Eva Hägglund

Boverket
bengt.larsen@boverket.se.

Vägledning för nationella myndigheters underlag, beslut och redovisning rörande anspråk på riksintressen i 3 kap. miljöbalken

Sammanfattning

- Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) avstyrker att nya områden för riksintressen tillkommer innan ett nytt riksintressesystem är framtaget.
- SKL anser dock att en vägledning från Boverket kan utarbetas utifrån befintliga områden för att genomföra en bättre process för nuvarande intressen.
- SKL anser att generella nationella kriterier för områden av riksintressen ska finnas i lagtext.
- SKL vill trycka på vikten av att vägledningen innehåller beskrivningar av hur riksintresseområden ska avvecklas när de t ex är inaktuella.
- SKL anser att en kontinuerlig aktualitetsprövning ska ske av riksintressen t ex varannan mandatperiod.
- SKL anser att Boverket ska ha en samordnande roll för myndigheternas riksintresseområden och utveckla avvägningssystemet enligt plan- och bygglagen i förhållande till miljöbalken.
- SKL anser att respektive myndighet bör överväga om det är just riksintresseinstrumentet som verkligen ska användas för att skydda sektorsmyndighetens intresse.
- SKL anser att länsstyrelsen ska göra avvägningar mellan olika riksintressen, speciellt vid konflikter mellan konkurrerande intressen.

Allmänt

Boverkets förslag på vägledning följer till vissa delar det förslag som riksintresseutredningen presenterade i sitt slutbetänkande i dec 2015, ”Planering och beslut för hållbar utveckling”.

Det är oerhört viktigt att områden av riksintressen kan hanteras utifrån det problem som uppstår i dagens planering, inte minst vid utbyggnad av bostäder. En övergripande förändring behöver göras av systemet. Detta för att få till en bra tillämnning av de unika statliga områden som finns i kommunerna och skapa legitimitet hos alla. Innan ett nytt system för områden av riksintressen finns, för både process och innehåll, ska nya riksintressen inte pekas ut.

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) avstyrker att nya områden för riksintressen tillkommer innan ett nytt riksintressesystem är framtaget.

SKL anser dock att en vägledning från Boverket kan utarbetas utifrån befintliga områden för att genomföra en bättre process för nuvarande intressen.

Boverkets vägledning

Boverket föreslår i vägledningen tre nationella kriterier i lagstiftningen för utpekande av riksintresseområden samt att sektorsmyndigheterna sedan ska ta fram specifika kriterier för de olika sektorerna.

I Boverkets vägledning redovisas hur varje sektor ska beskriva sina riksintressen. Här saknas en punkt om hur dagens områden ska avvecklas när de är inaktuella eller minskas om de har en för stor omfattning till yta eller antal. Det är viktigt att vid en översyn av dagens områden minska den totala mark- och vattenytan till betydligt mindre än 55 % av Sveriges yta, det som utgör dagens områden. I det sammanhanget är det av stort betydelse att myndigheterna håller sina intressen aktuella och att det behöver tillkomma en kontinuerlig aktualitetsprövning av områdena, t ex varannan mandatperiod.

Det finns ett stort behov av att riksintressen blir likartade och samordnade över landet. Det finns också ett behov av att kunna sammanväga riksintressen gentemot andra intressen som hanteras inom annan lagstiftning. Tillämningen mellan miljöbalken och plan- och bygglagen behöver utvecklas till förmån för ett avvägningstänkande enligt plansystemet.

Boverket bör ha en tydlig roll att samordna riksintressen från alla myndigheter. Det kan också handla om att göra avvägningar mellan olika typer av intressen när problem uppstår. Respektive myndighet bör överväga om det är just riksintresseinstrumentet som verkligen ska användas för att skydda sektorsmyndighetens intresse. Det bör alltid övervägas om myndigheten har andra instrument för sitt arbete som är bättre att utnyttja.

Det finns också ett behov av att länsstyrelsen gör avvägningar mellan olika riksintressen på den regionala nivån. Framförallt när det är konflikter mellan konkurrerande riksintressen.

SKL anser att generella nationella kriterier för områden av riksintressen ska finnas i lagtext.

SKL vill trycka på vikten av att vägledningen innehåller beskrivningar av hur riksintresseområden ska avvecklas när de t ex är inaktuella.

SKL anser att en kontinuerlig aktualitetsprövning ska ske av riksintressen t ex varannan mandatperiod.

SKL anser att Boverket ska ha en samordnande roll för myndigheternas riksintresseområden och utveckla avvägningssystemet enligt plan- och bygglagen i förhållande till miljöbalken.

SKL anser att respektive myndighet bör överväga om det är just riksintresseinstrumentet som verkligen ska användas för att skydda sektorsmyndighetens intresse.

SKL anser att länsstyrelsen ska göra avvägningar mellan olika riksintressen, speciellt vid konflikter mellan konkurrerande intressen.

Sveriges Kommuner och Landsting

Lena Micko
Ordförande

Kopia av Hemställan angående områden av riksintressen till miljö- och energidepartementet bifogas.

Sektionen för planering, säkerhet och miljö

Eva Hägglund

Havs- och vattenmyndigheten
Box 11930
404 39 Göteborg

Bedömning av områden av riksintresse för anläggningar för vattenförsörjningen

Sammanfattning

- Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) föreslår att regeringen avvaktar med att bemyndiga Havs- och vattenmyndigheten att införa nya områden för riksintressen tills dess att ett nytt riksintressesystem är framtaget. När regeringen har ändrat systemet för riksintressen hemställer SKL att få medverka.

Bakgrund

SKL utförde redan år 2011 en granskning av riksintressen som presenterades i skriften ”Hantering av riksintressen”. Där redovisas kritik på hur riksintressen hanteras och fungerar idag. Det måste vara tydligare vad ett riksintresse är och omfattningen måste minska om systemet ska kunna fungera.

Därefter har regeringen tillsatt en utredning för att föreslå effektivisering av riksintressesystemet. Riksintresseutredningen lämnade sitt slutbetänkande ”Planering och beslut för hållbar utveckling” till regeringen i december 2015. Utredningens förslag har ännu inte remisshanterats. SKL är mycket angelägen om att detta sker så att ett nytt riksintressesystem snarast kan beslutas som grund för ett nytt system.

Havs- och vattenmyndigheten pekar nu, i ett slutligt samråd, ut 28 nya områden av nationell betydelse för vattenförsörjning.

SKL anser att det finns starka skäl för att säkra vattenförsörjningen, vilket är syftet med förslaget till utpekade riksintresseområden med beskrivningar och bedömningar för länsstyrelsernas arbete. Det är dock SKL:s bestämda uppfattning att förändrade eller tillkommande riksintressen måste föregås av beslut om ett nytt reviderat riksintressesystem. Behovet att just trygga vattenförsörjningen är ytterligare ett tungt vägande skäl för snarast möjligt genomföra en sådan revidering.

SKL föreslår att regeringen avvaktar med att bemyndiga Havs- och vattenmyndigheten att införa nya områden för riksintressen tills dess att ett nytt riksintressesystem är framtaget. När regeringen har ändrat systemet för riksintressen hemställer SKL att få medverka.

Sveriges Kommuner och Landsting

Lena Micko
Ordförande